

Dalečín / Postupná oprava hradu Dalečín

Vlastník: Obec Dalečín

V blízkosti řeky Svatky leží celý pás hradů, které všechny vznikly v období 13. století až století následujícím. Je to Štarkov, Dalečín, Pyšolec, Aueršperk, Zubštejn (Zubršejn) a Pernštejn. Již umístění dalečínského hradu v tomto řetězci ukazuje na jeho značný strategický význam.

Hrad stojí v údolí na levém břehu řeky, která jej svým meandrem chránila ze tří stran. Jistou ochranu skýtal i náhon k mlýnu. Datum založení hradu není znám, první písemná zmínka o něm je z roku 1358, kdy hrad přešel do rukou pánů z Pernštejna. Podle stavebních prvků se předpokládá jeho vznik kolem roku 1340 - takzvaná lucemburská gotika. Další léta existence hradu pod vládou mocného rodu Pernštejnů byla zřejmě pokojná, neboť písemných zpráv z tohoto období je poskrovnu. Začátkem 16. století ale nastal obrat a hrad se stal pravděpodobně sídlem loupeživých rytířů, čemuž nasvědčuje fakt, že byl roku 1519 vyvrácen vojskem vedeným moravským zemským hejtmanem Artlebem Vranovským z Boskovic. Od té doby je hrad uváděn jako pustý.

Přesná původní podoba dalečínského hradu není známa. Jisté ale je, že šlo o válcovou stavbu s vnějším průměrem 30 m, k níž z jihozápadu přiléhala hranolová věž. Hrad měl tři patra, jak o tom svědčí tři řady oken a také otvory po trámech v místech, kde bývaly stropy. Zachovala se jen část vysoké obvodové zdi s okny a cimbuřím, malý zbytek věže a pozůstatky hradeb. Stavba byla nejvíce poškozena tím, že z jejího kamene byl vystavěn zámek v sousedství, hospodářské budovy zámeckého dvora a mnoho domů ve vsi. Celé přízemí a sklepy hradu jsou zasypány a bylo by nesporně zajímavé, kdyby zde byl proveden archeologický průzkum. Přispěl by ke zjištění mnoha cenných informací o minulosti hradu i celé oblasti.

V létě roku 2008 byla v okolí hradu náhodou „znovu přivedená na svět“, vzácná kbelcová přilbice pocházející patrně z konce 13. století. Nález má mimořádnou hodnotu. V současné době je v péči pracovníků Zemského muzea v Brně, kde probíhá odborná konzervace a restaurování přilbice.

V roce 2007 a 2008 proběhla sanace a dozdění rozpadlého kamenného zdiva v okolí oken na hlavní zdi a dozdění rozpadlého zdiva na obvodové zdi. Práce byly provedeny dodavatelsky. Kámen na opravu zajistila obec Dalečín z okolních polí a lesů. Kámen je vyskládán tak, že vysprávky nejsou v původním zdivu téměř patrné.

Prostor hradu obec využívá ke konání kulturních akcí.

